מסורת השׂ"ס

פסילנא לך · שהזכרתני מוכרח : **חזייה** · רב כהנא להחזיר גברא : **דבוה גאים ביה** · ברב סומך וטוטח עליו ומדבר גבוהות : **מפיקנא לך רב מאונך** (ה) אודיעך שאין רב יכול לסייעך **דמשמתינא לך** : **אילימא לעיוני ביה ומיפסקיה** · לאמיתו : **נאקדומיה** · אם בא לפניך דין של פרוטה וחזר ובא דין תורה אור

אחר של מה הקודם לפניך הקדם לחתוך : **כי המשפט לאלהים הוא** · כלומר אתה דן ומוציא ממון מיד הקב"ה שהרי עליו להחזיר ממון לבעליו : **על דבר זה** · שנטל שררה לעצמו לומר תקריבון לאי (דברים ח) שהיה לו לומר תקריבון לפני השכינה : **נעבע משם** · שלא זכה *שלא נאמר לו פרשת נחלות עד שבא מעשה לפניו ולא ידע מה להשיב : **כתיב ואנוש אם שופטיכם** · משמע אם תכמיהם הזהיר להדריך ליבור *במשפט והחקים על כרחם : **וכתיב ואנוש אתכם** · דליבור עלמם הזהיר ומה הולרך להזהיר : **כי אתם מבוא אם סעם** · משמע גם אתה באחד מהן : **כי אתם מביא** · משמע (לשון) שררה טוהג עליהן : **משם אמר לו** (מדרש) **וקנים שבדור** (ג) **ממשם** (ד) · **על פי הרשם עשה** **מעשה ולא תשתרר עליהם** ההוא קרא דכי אתה תבוא" **משם אמרו** כדכתי' ביה "לא תחרן אשר נשבע ה' וגו' **ומקרא** כי אתה תביא" כתיב "לא תחרן אשר נשבעתי לאבותיכם וגו' **אלמא** דהקב"ה בעצמו אמרו : **דבר אחד** · מהגיג אחד : (ג) **יומא דדינא** · שני וחמישי תקנת עזרא היא בב"ק (דף פב:) : **לומוני לדינא** · ב"ד שבולמין שנחם לבעל דין שטוענים עליו לבא ולדון לפניהם צריך השליח להזמינו בשם שלשתן : **ואמר משמיה דמר** · "פלוני דיין מזמינך" לא אמר כלום **ולא לא חזיל לא משמתינן ליה** : **דיני קנסות** · זה שמעלם יותר מדינו : **פסולין שם רע** · "לא מלאתי לבתך בתולים" ובא להפסידה כתובתה ולא להרגה שאינו מביא עדים שזינתה תחתיו דאי אנפשות קאתי לא אמר ר"מ בשלשה : **וחכמים אומרים כו'** · מפני שיש בו דיני נפשות קס"ד דהכי קאמרי משום דאיכא מוליא שם רע דשייך ביה דיני נפשות וכגון שמביא עדים **ובגמרא** פרכינן וכי יש בו דיני נפשות **מאי** הוי השתא מיהא לאו דיני נפשות הוא דליבא עדים* : **ור"מ סבר אין חוששין לגופו** · אין חוששין שמא כשיבואו לב"ד ויגלה הקול שמעו עדים ויבואו ויעידו שזינתה תחתיו **ועכשיו** אין הבעל יודע בהן' ותבעי כ"ע דשמא יבא לידי דיני נפשות ורבנן סברי חוששין : **דכ"ע לא חיישינן לגופו** · ואם תחיית הנעשה של בעל לא בא לידון על פי עדים אלא על ידי עלמו ולהפסידה כתובתה מודו רבנן דבשלשה : **וכיון דאיכא עשרים ושלשה** · שאמר הבעל להביא עדים שזינתה תחתיו ולא מלא **אי דבדו** הדיינין והלכו להם : **ואמר** · הואיל ואין לי עדים דבר לי מיהת בשלשה דיני ממונות להפסידה כתובתה ע"י עלמו דקיי"ל (כתובות דף י.) חכמים תיקנו להם לבעלי ישראל לבתולה מלחים ולאלמנה מנה והם האמינוהו על פיו לחזקה-אין אדם עורה בשטרה ומפסידה **רבי מאיר** סבר בשלשה, **דאין** חוששין לכבוד הראשונים ודינן אפילו בשלשה, **ורבנן** סברי חוששין לכבוד הראשונים ובני טולה : **וחכמים**

פסילנא לך לדינא, אמר ליה רב לרב כהנא פוק דייניה, **חזייה** דהוה קא גאים [ביה], א"ל "אי צייתא צייתא ואי לא, **מפיקנא לך רב מאונך**" אמר ריש לקיש שיהא חביב עליך דין של פרוטה כדין של מאה מנה, **למאי הלכתא אילימא לעיוני ביה ומיפסקיה**, פשיטא, אלא **לאקדומיה**. **לא תגורו מפני איש** (*א"ר תנן אל תבנים דבריך מפני איש) **כי המשפט לאלהים הוא** - א"ר חמא ברבי חנינא אמר הקב"ה לא דיין לרשעים שנוטלין מזה ממון ונותנים לזה, שלא כדין אלא שמטריחין אותי להחזיר ממון לבעליו **והדבר אשר יקשה מכם** א"ר חנינא ואיתימא רבי יאשיה **על דבר זה נעבע משה** שנאמר **ויקרב משה את משפטן לפני ה'**, מתקיף לה רב נחמן בר יצחק מי כתיב 'ואשמיעכם' **ושמעתיו** כתיב - אי גמירנא גמירנא ואי לא, אזלינא וגמירנא, אלא כדתניא **[אין פרשת נחלות שתיכתב על ידי משה רבינו אלא שזכו בנות צלפחד ונכתב על ידן, **אין** היתה *פרשת מקושש שתיכתב ע"י משה רבינו אלא שנתחייב מקושש ונכתבה על ידו *ללמדך שמגלגלין חובה ע"י חייב וזכות על ידי זכאי]** כתיב **ואצוה את שופטיכם בעת ההיא** וכתיב **ואצוה אתכם בעת ההיא** אמר רבי אלעזר אמר רבי שמלאי **אזהרה** לציבור שתהא אימת דיין עליהן **ואזהרה** לדיין שיסבול את הציבור, עד כמה? אמר רבי חנן ואיתימא רבי שבתאי כאשר ישא האומן את היונק, כתיב **כי אתה** *תבוא, וכתיב **כי אתה תביא**, אמר רבי יוחנן **אמר לו משה** ליהושע: אתה והזקנים שבדור עמהם, **אמר לו הקב"ה** טול מקל והך על קדקדם **דבר** אחד לדור ואין שני דברין לדור. תנא **זימון בשלשה** מאי "זימון" אילימא ברכת זימון והתניא **זימון ובברכת זימון בשלשה** וכי תימא פרושי קמפרש: מאי זימון? ברכת זימון, והתניא **זימון בשלשה ברכת זימון בשלשה** אלא מאי "זימון" אזמנו לדין כי הא דאמר רבא 'הני בי תלתא דיינין דיתבי, ואזיל שליחא דבי דינא ואמר מפומא דחד, לא אמר כלום עד דאמר משמיה דכולהו, הני מילי בלא יומא דדינא 'אבל ביומא דדינא לית לן בה : תשלומי כפל כו' : שלח ליה **רב נחמן בר רב חסדא** לרב נחמן בר יעקב "ילמדנו רבינו דיני קנסות בכמה" מאי קמיבעיא ליה *הא אנן תנן "בשלשה"? אלא 'יחיד מומחה' קמיבעיא ליה: **דאין דיני קנסות** אי לא: אמר ליה תניתוה **[תשלומי כפל, ותשלומי ארבעה וחמשה בשלשה** מאי 'שלשה' אילימא שלשה הדיוטות האמר אבוה דאבוך משמיה דרב אפילו עשרה והן הדיוטות פסולין לדיני **קנסות**, **אלא מומחין**, וקאמר שלשה : וחכמים אומרים מוציא שם רע בעשרים ושלשה : **וכי יש בו דיני נפשות** מאי הוי? אמר **עולא** בראשון ללעז קמיפלגי: **רבי מאיר** סבר אין חוששין ללעז **ורבנן** סברי חוששין ללעז **ורבא** אמר כולי עלמא ללעז לא חיישינן והכא בראשון לכבודן של ראשונים קמיפלגי **והב"ע כגון דאיכניף בי עשרין ותלתא למידן דיני נפשות ואבדור, ואמר להו דיינו לי מיהא דיני ממונות מיתבי**

מוציא שם רע · פי' בקונטרס שהבעל מוציא פתח פתוח מלאתי להפסידה כתובתה וקשה לר"ת הרי הנבי אוגם ומפתה קתני לה שהן קנסות ועוד דבכל דוכתא שמוציא מוציא שם רע הוי לענין ר' פלטים ועוד דג' דמתניתין מומחין הן וכמה דוכתי אשכחן שדנין דיני כתובה בכבל וכן נהגין עכשיו ועוד מה שמפרש גמ' חוששין ללעז מתוך שיטען פתח פתוח מלאתי חיישינן שמא יסמנו עדים ויבואו ויעידו שזינתה אין לשון לעז נופל על זה אלא על דבר שהוא שקר כמו (גיטין דף הי) נמלאה אתה מוציא לעז על גיטין הראשונים ועוד דקאמר דוגו לי מיהא דיני ממונות מי דוחקו כל זמן שאין האשה תובעת לוחנו כתובה ועוד דקאמר תבעו ממון בשלשה תבעה מיבעיא ליה ועוד מה שייך תבעה(ד) שאינו בא אלא לפטור את עלמו מכתובתה ועוד ובמקום דאיכא נפשות משמע דבהיתא ממון חייבי ועוד שמעתי מהר"ם דלר' מאיר דאיתא ליה כתובה דאוריתא בפרק אף על פי (כתובות דף נה:) אינו נאמן להפסידה כתובתה דדוקא למ"ד כתובה דרבנן נאמן כדמוכח בפ"ק דכתובות (דף י.) דאמר רב נחמן חכמים תיקנו לבעלי ישראל לבתולה מלחים ולאלמנה מנה והם האמינוהו ס' ומפר"ת דכולה שמעתי' אחיי דלעין ק' פלטים שהאב חובב לבעל וחוששים ללעז הייט לענ הדיינים כגון שהבעל בעל עדים שזינתה והוכחתו דמיחייב הבעל הבתה ק' פלטים דרבנן סברי בעי כ"ע דאי בג' חיישינן שמא אח"כ יבואו עדים שזינתה וילטרך להוסיף עד כ"ג ואתי להוליא לעז על הראשונים אומר שלפי שלא ידעו לדון הוסיפו עליהן ודוקא הוכחתו אבל הוזמן מו לא חיישינן לסהדי אחריני דמוכחא מילתא דלסהדי שקרי מהדר הבעל בהוכחתו אז לא כוונו עדותן אכתי אפשר להות דקושטא הוה קאמרי ואיכא למיחש טפי דילמא אתו אחריני ור' מאיר לא חיים ללעז הדיינין ואין לומרת ליוסיפו הדיינים דלקמן (דף כט.) דלא חיישינן ללעז הדיינין :

רבינו חננאל

בבוין אלא צריך להתעסק בהן בכולן כמו שהן פסורשין בש' לא ידפור והא דאמר רב לאושעיה פסילנא לך לדינא ודבר אחד בדור ולא שנים דברים כולן פשוטין הן : **תנא** זימון בשלשה אוקימנא אומנו לדינא והני מילי בלא יומא דדינא צריך לסימר השליח כי שלשה שלחו אותי אליך אבל ביומא דדינא לא צריך לסימרא שליחא דתלתא [שלחוהי] שוה דבר ידוע הוא דביומא דדינא תלתא יתבי: **תשלומי** כפל ותשלומי ד' וה' בנ' [מומחין] · אוקמה רב נחמן בר יעקב בדיני קנסות ולפיכך צריך ג' מומחין כי ההדיוטות אפילו עשרה פסולין לדין דיני קנסות · האונס והמפתה בנ' שהן דיני קנסות: **ירושלמי** ר' (מינא) [מנא] אמר בגערה מאורסה פליגי ונרדוו דבריו אבל חלקו במוציא שם רע · רבי מאיר סבר לייסרו ולעונשו בנ' ואם נמצאו דבריו אמת בכ"ג · והכ"א הכל בכ"ג ואמר עולא בראשון ללעז פליגי כלומר אם ישבו שלשה לדין על הבעל לעונשו ולייסרו ודקדקו ונמצאו דבריו אמת כיון שהן דיני נפשות צריכין להוסיף עליהן עשרים אחרים אתי לסימר לא אוסיפו עליהן הני עשרים אלא משום דקדמאי לא הוו ידעי לסידן האי דינא ומפקי לעז עליהן ורבי מאיר לא חייש ללעז והחכמים חיישי הלכך הוי הטלקות והשנגש מבתחילה בכ"ג ; ואם נמצאו הדברים אמת הם הן הדיינין עליה דיני נפשות ; רבה אמר מתניתין כגון דיתבי כ"ג לעיוני בהאי דינא ונפקי (תרי) [כ'] מיניידו ואמר להו דיינו לי מיהת על העונש ועל הטלקות ר' מאיר סבר דייני להו דסמון הוא ולא חיישינן לכבוד הני (תרי) [כ'] דנפק והחכמים חיישי לכבודן

עין משפט נר מצוה

סה א מיי' פכ"ג מהל' סנהדרין הלכה ו סמג עשין קו טוש"ע ח"מ סימן ז סעיף ז :

סו ב מיי' שם פ"כ הל' ו טוש"ע ח"מ סימן מו סעיף ח :

סז ג ד מיי' פכ"ח שם הלכה כ ג סמג שם טוש"ע ח"מ סימן ח סעיף ד :

סח ה מיי' פ"ה מהל' גרכות הל' ב סמג עשין כז טוש"ע ח"מ סי' קנ"ב סעיף ח :

רש"ל מותחק זה [עי' רש"י לעיל נדף ו: ד"ה שיבאב]

סט ו ז מיי' פכ"ה מהל' סנהדרין הלכה ז סמג עשין לו טוש"ע ח"מ סימן יח סעיף ב :

ע ח מיי' שם פ"ה הלכה ח סמג שם :

עא ט מיי' שם הל' ג :

מגנה

"כאיה" ב"הדיוטות" נגאמרו למעט דין ד' אחרים כלומר בגנן מעטים ו-ה נחלות בנות צלפחד ב- ה' מקושט

נוטא

הנמנה לדין

נוטא

דיני קנסות ב' ג' מומחין

נוטא/מגנה

8 הסברים נהסברים מה לא ומה במשי הדיינים לדין דיני מומחין

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה מאונך לך רב מאונך מכאן לודיעך :

(ג) ד"ה מבא וכו' שבדור ואתה עמהם : (ג) ד"ה יומא דדינא נ"ל אחר ד"ה ואומר מכמיה : (ד) תוס' ד"ה מוציא וכו' מה שייך תביעה כיון שאינו בא :

הגהות הר"ב רנשבורג א) רשי' ד"ה מבא כו' זקנים שבדור עמהן · מלת עמהן נמחק ונ"ב עמהן :

רבה אמר דכ"ע כו' כגון דאיכניף כ"ג למידן דיני נפשות • שהביא אחד עדים להזימוס(ב) עדי הבעל ולא הספיקו לקבלם עד דאיכדור מתמת אונס לא מחמת פחד לא להקביל פני המלך לא למדינה עגלה ערופה וכשאמרו רק שלשה ואין לומר שקיבלו ואח"כ איכדור דלא מ"ש דוגו לי מיהת: **מיתיבי** כו' בשלמא לרבה תבעו ממון תחלה • לומר דלא איכניף לדיני נפשות: **ורביא** אחד עדים והזימוס • קודם גמר הדין דהשתא ליכא מיתה בזממין בא לגבות ממון בג' דליכא למיתת לגעז שמא יבואו עדים אחרים ויצטרכו להוסיף דכיון דהחזמו ודאי שהדי שקרי נינהו וכמקום דאיכא נפשות כלומר שיטל לבא לידי נפשות שלא החזמו אלא הוכחשו בעי כ"ג ותבעו נפשות ה"פ תבעו ממון שיטול לבא לידי נפשות ויחא לפירוש רבינו שם הא דאיצטריך לאביי למימר דכ"ע חוששין לגעז דטולה סוגיא חייבי כשהוכחשו עדי הבעל לו לא כוונו עדותן ומשום דחוששין לגעז הוי בכ"ג לרבנן דאיכא חשש דלגעז(ג) דשייכא מיתה בהתראה שתם דשמא יצטרכו להוסיף אבל לפירוש הקונטרס הכי נמי הוה מצי למימר דכ"ע לא חוששין לגעז אפ"ה הוי לרבנן בעשרים ושלשה ו"מ לפי' הקונטרס דלהכי נקט דכ"ע חוששין לגעז משום רבותא דר' מאיר דאע"ג דחוששין לגעז הוי לר' מאיר בשלשה כיון דליכא למיתת לשהדי אחריני ומיהו קשה לפר"ת למאי דמשיך פלוגתא דמתניתין בפלוגתא דבן זכאי דהשתא מוליא שם רע דרבי מאיר דאמר בשלשה הוי תבועת מיתה אלא בתבועת ממון לא לגבות עדותן בטלה בהכחשת בדיק' לרבנן ועוד דמשמע דקאי אהא דאמר דכולי עלמא חוששין לגעז ואי חוששין לגעז כי איתכחוש נמי ליהוי בכ"ג ולרבי מאיר שמא יבואו עדים אחרים ויצטרכו להוסיף ויהיה לגעז ומיהו יש לייסב כדמוקי בגון דאיתכחיש בבדיקות אחרי נמי שהכחישו אח"כ*)(ד) עדי האב הכחשה גמורה דהשתא לא מקטלא לרבנן ואפ"ה הוו בכ"ג דאיכא למיתת לשהדי אחריני ואע"ג דהני אחריני נמי יהיו מוכחשין בבדיקות מ"מ מיקטלא לרבנן דהכחשה דבדיקות לאו הכחשה היא ולר"מ הוה הכחשה ואין להקשות לפר"ת לאביי ולכולהו אמוראי דלקמן דלא מיחייב מיתה לר"מ היכי מיחייב ק' כסף הא קי"ל בכתובות דלא מיחייב ק' סלע היכא דלא מצי למיתי לידי חיוב סקילה דאמר בפרק נערה (כתובות דף מד:) המוליא שם רע על הקטנה פטור כיון דלא מצי למיקיימא אם אמת היה הדבר וסקלו ויש לומר דמהאי טעמא לא ממעטינן אלא קטנה דלאו בת עונשין כלל אבל גרלה דוחק מה שפירש ר"ת דהכחשה בלא הזמה מחייב ק' סלעים וא"ל לפר"ת שהיא מותרת לבעלה כשלא כוונו עדותן לא כשהוכחשו דאי לאו הכי היכי מחייב ק' סלעים הא לא קריגן ביה (דברים כב) ולו תהיה לאשה ויש ללמוד מכאן דאי אתו עדים ואמרו אשה פלוני זנתה דבעי דריסה והקירה לאוסרה על בעלה וסברא הוא דלא גרע מגזלות וחבלות וכירושלמי מצא רשב"א פלוגתא דאמוראי דאיכא דמפרש פלוגתא לענין כתובה כדמפרש בקונטרס

ואיכא דמפרש לענין ק' סלע כדמפרש רבינו שם:

חוששין לגעז וחוששין לכבודן של ראשונים • אע"ג דחוששין לגעז אכתי נפקא לן במאי דחוששין לכבודן של ראשונים (ה)שהביא הבעל עדים שזינתה והביא האב עדים והזימוס וה"ה דהוה מצי למימר לין חוששין לכבודן של ראשונים אבל אין לפרש מדחוששין לגעז כ"ש דחוששין לכבוד של ראשונים כדמוכח מדרבה חדא מה ענין זה אצל זה ועוד דהא לגעז דחוששין רבנן לגעז ולכבודן של ראשונים לא חיישינן דהיכא דהבעל הביא עדים(ו) והביא האב עדים וא"ת אביי ומאר אמורא דלקמן היכי מוקמי שתבעו ממון בשלשה דלדידהו ליכא לאוקמי כגון שהביא הבעל עדים שזינתה והביא האב עדים והזימוס כדמוקי לעיל כיון דסברי(ז) רבנן דכולי עלמא חוששין לכבודן של ראשונים ויש לומר לדידהו תבעו ממון הייט שלא התרו בה כלל דליכא מיתה אלא ממון ובקונטרס פירש דמוקי לה כרבה ורבי חייא הבעל עדים שזינתה והאב הביא עדים והזימוס וליכא למיתת לכבודם של ראשונים דדינא אחרינא הוא דמעיקרא הוה בעל תובע ומראה דוחק:

בעדה ועדים ובהתראה • ומסית נמי לריך עדה אלא משום דכתיב (במדבר לה) והעלו העדה ומסית אין מהפכין בזכותו שאין מועלין למסית אבל לענין עדים ושלשה דרשינן מהאי קרא דאין סברא לחלק בין מסית לשאר חייבי מיתות ועדים והתראה נמי לריך במסית אלא משום שמכמינין לו עדים וגם אין מתרין בו בפירוש אלא אומרים לו היאך עניא אבינו עדים וחכנים *כדתניא פרק ד' מיתות (לקמן דף סז.): **באשה** חבירה • וכגון דאמר שבעל ואחר ובעל דאי לאו הכי מתוך שאין הנרגן שיכולין לומר לאוסרה על בעלה בלא לקח היא אינה נהרגת כדאמרינן ברים הוי טודקין (לקמן דף מא.):

לאחרו

מיתיבי ורבנים אומרים תבעו ממון בשלשה תבעו נפשות בעשרים ושלשה בשלמא (לרבא) תבעו ממון תחלה בשלשה תבעו נפשות תחלה אפילו ממון בעשרים ושלשה אלא לעולא קשיא? אמר רבא *אני וארי שבחבורה תרגימנא ומנו רב חייא בר אבין הכא במאי עסקינן שהביא הבעל עדים שזינתה והביא האב עדים והזימוס לעדי הבעל בא לגבות ממון מבעל בשלשה, ובמקום נפשות בעשרים ושלשה אביי אמר דכולי עלמא חיישינן ללעז ומשום כבודן של ראשונים הכא במאי עסקינן כגון דאתרו בה סתם והאי תנא הוא דתניא ישאר כל חייבי מיתות שבתורה אין ממיתין אותם אלא בעדה ועדים והתראה ועד שיודיעוהו שהוא חייב מיתה בבית דין, ר' יהודה אומר עד שיודיעוהו באיזה מיתה הוא נהרג רבא פפא אמר הכא באשה הבירה עסקינן וקמיפלגי בפלוגתא דרבי יוסי בר יהודה ורבנן דתניא ר' יוסי בר יהודה אומר חבר א"צ התראה לפי שלא ניתנה התראה אלא להבחין בין שוגג למזיד רב אשי אמר כגון דאתרו

מיתיבי ורבנים אומרים תבעו ממון בשלשה תבעו נפשות בעשרים ושלשה • דלא כת לגעז חייב שמא ישמעו עדים ויבואו, תבעו ממון בשלשה היכי משכחת לה לעולם עשרים ושלשה לרבנן בעינן משום דחוששין ללעז: **וכו'** • דהו ליכא למיתת ללעז דאיגלי מילתא דהאי סהדי סמיך והני סהדי שקרי נינהו ואפילו להפסידה כתובתה לא מהימני דהשתא בתר סהדי שקרי קא מהדר ושקרי קמשקר ובעי למיתת מאה סלע לאב ולו תהיה לאשה ותבעו ממון דקאמרי רבנן לתבועת מאה סלע שהאב תובע קאי והכי קאמר בא האב לגבות ממון מבעל שגמלא כבר שקרן=בשלשה דהזמה אחריתי היא ואפילו בכבוד רחשונים אלא לימר הכא דדינא אחרינא הוא דמעיקרא בעל הוה תובע והשתא אב קא תבע: **וכמקום דליכא דיני נפשות** • כלומר וכל היכא דליכא למיתת לנפשות כגון בתחילת הדין אפילו אין לו עדים יש לחוש שמא *)ישמעו ויבואו עדים, עשרים ושלשה בעי. ותיתי דמפרש כל תביעת ממון דהא שמעתתא אמאה כסף דאב תבע לבעל ואי אפשר לומר כן דהא לא מחייב בעל מאה סלעים אא"כ הביא עדים והוזמו דכל זמן שלא הביא עדים נאמן אף להפסידה כתובה כדפרישית לעיל ואי בשהוזמו עדיו מייתי מתניתין תו ליכא למימר חוששין ללעז ועוד מדגרסינן בתירולא דרב חייא בר אבין בא לגבות ממון מבעל דפרים דרבי חייא להאי תבעו ממון אמאה סלע מכלל דעד השתא הוה שמעינן תבעו ממון אבעל ואיהו תבע להפסיד כתובה: **אביי אמר** • אי בשלשה הביא עדים דכולי עלמא חוששין ללעז ובעינן עשרים ושלשה דילמא שמעי סהדי ואתו ומדבעינן עשרים ושלשה ברישא אפילו ממון בעשרים ושלשה דחוששין לכבודן של ראשונים אבל בפלוגתא דמתניתין כגון שהביא בתחילת הזמנתו לדין דתו ליכא למיתת, דסהדי אחרינא והני אמרי בתפי תלתא דהתרו בה מיתה סתם ולא הזכירו לה סקילה כדין נערה המאורסה רבי מאיר סבר תו ליכא הכא דיני נפשות ובהני שלשה סגי למידן דיני ממונות דבתובה דכי נמי יזמו שלש מאה כסף ורבנן סברי כיון דאתרו ביה מיתה דיני נפשות ליכא ומיקטלא והאי תנא הוא וכו' ובריישא דקתני לרבנן תבעו ממון בשלשה כדתרלה לר' חייא בר אבין: **ושמא כל מיינ' מיתות כו'** • גבי מסית קאי דרחמנא אמר (דברים יג) לא תחמול ולא תכסה ונהרגת בלי התראה על ידי הכמת עדים: **עדים** • כ"נ: **ועד שיודיעוהו** • עדיו בשעת התראה שהוא חייב מיתה בבית דין אם יעבור עבירה זו ומיהו אע"ג דלא מזכרי ליה איזו מיתה, התראה היא, ומחייב כרבנן: **רב פפא** • כדאמרי נמי סבירא ליה דחוששין ללעז ולכבודן של ראשונים (הכא) דאמר רבי מאיר בר' כגון שהביא עדים עמו בתחלת הזמנתו לדין ואמרו שלא התרו בה לפי שהשלשה חבירה היא ולא הוצרכנו להתרות בה רבי מאיר סבר אף על גב דחבירה היא לא מיקטלא הלכך לא לריכין לאיכטופי תו עשרים ושלשה אלא שלשה לדון דיני ממונות דכתובה ורבנן סברי כרבי יוסי בר' יהודה: **אלא לכבודן** • שלא יכול לומר סבור הייתי שמותר:

*) ישמעו עדים ויבואו ובעינן כ"ג כפ"ל רש"ל ע"ש

דאתרו

---

*) עדי האב לאחר הבעל הכחשה וכו' ואפ"ה הוי כ"ג דליכא למיתת לסהדי אחריני מ"מ איכא למיתת שמא יבואו עדי הזמה ויזימוס לעדי האב שהכחישו לעדי הבעל כי נמי דיש הכחישות אח"כ בבדיקות דאו שפיר איכא למיתת שמא יבואו עדים אחרים ואע"ג דהני אחריני וכו' כפ"ל רש"ל

[ע"ל כדתק]

עב א ב מיי' פ"ג מהלכות סנהדרין הלכה ג ופ"ט הלכה ג:

רש"ל סה"ל [וכ"מ מפסקי תוספות]

רבינו חננאל

דומא מתחלה כולהו כי חדדי יתיבו ולא דייני דני עד דמחכנשי כולהי ומחבי עליה דעולא מיהא דתניא וחכ"א תבעו ממון בג' תבעו נפשות בכ"ג בשלמא לרבא הכי קתני תבעו ממון תחלה בשלשה תבעו נפשות בתחלה ואחכנשו כ' [ושלשה] אע"ג דא"ל דונו לי דיני ממונות כיון דאתכנשו בתחלה אע"ג דאיכדרו לא דייני אפילו ממונות אלא בכ"ג קשיא לעולא תריץ רבא מתניתא כגון שהביא הבעל עדים שזינתה ונמצאו זוממין בא לגבות ממון מבעל בשלשה ובמקום דאיכא תביעת נפשות בכ"ג אביי אמר כולי עלמא חיישינן ללעז וכגון שלא אתרו בה (כולי עלמא חיישינן ללעז וכגון שלא אתרו בה) באיזו מיתה נהרגת אלא אתרו בה סתם • ר' מאיר סבר לה כר' יהודה דאמר אינה נהרגת עד שיודיעוהו באיזו מיתה נהרגת וכיון שאין שם דין מיתה ג' דיי' החכמים סברי כיון שהתרו בה במיתת ב"ד דיי הלכך דיני נפשות הן בכ"ג. פי' דרב פפא ורב אשי

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אביי וכו' למיתת לסהדי:

(ב) תוס' ד"ה רבה וכו' לעדי הבעל: (ג) ד"ה וכביא וכו' לרבנן דאיכא חשש דלגעז כיון דשייכא מיתה: (ד) בא"ד שהכחישו אח"כ עדי האב לעדי הכחשה הכחשה גמורה וכו' ואפ"ה הוי בכ"ג אע"ג דליכא למיתת לסהדי אחריני מ"מ איכא למיתת שמא יבואו עדי הזמה ויזימו לעדי האב שהכחישו לעדי הבעל כי נמי דיש הכחישות אח"כ בבדיקות דאו שפיר איכא למיתת עם ד"ה מיתיכי: (ה) ד"ה חוששין וכו' כשהביא הבעל: (ו) בא"ד דהיכא דהבעל הביא עדים שזינתה והביא: (ז) בא"ד כיון דסברי דכ"ע כפ"ל ותיבת רבנן נמחק:

[תוספתא פ"ח ע"ס]

[שבת קיח: וש"נ]

* מאיגרת איגי קי"ל כהפסד ל' הגרי"א בהגיה שם

לקמן ס: [תוספתא פ"י ע"ס]

תת נוסא

מו' בגי' התרות בא"ל מאמר

תת נוסא

(תרגומא בגין אבלמא)

לקמן מא. עב: מכות ז: ט: